

Harjoitusseminaarit

Opiskelijalla on lukuvuoden aikana mahdollisuus ottaa vastaan kaksi harjoitusseminaaripaikkaa. Paikka katsotaan vastaanotetuksi, jos opiskelija peruuttaa osallistumisensa kursseille myöhemmin kuin 5 päivää ennen seminaarin alkua tai jättää seminaarin kesken. Kurssipaikan peruuttamisesta tulee ilmoittaa harjoitusseminaarin ohjaajalle. Mikäli seminaaripaikan peruuttaminen myöhemmin kuin 5 päivää ennen seminaarin alkamista johtuu lääkärintodistuksella osoitetusta terveydellisestä - tai muusta pakottavasta syystä, opiskelijan ei katsota vastaanottaneen kurssipaikkaa. Kahden harjoitusseminaaripaikan säännöstä voidaan perustellusta syystä poiketa. Poikkeusta koskeva hakemus osoitetaan dekaanille, joka myös tarvittaessa rataisee, onko peruuttamisyy ollut pakottava.

Esineoikeus

Laajuus 6 opintopistettä.

Harjoitusseminaarin sisältö voi olla esimerkiksi seuraava:

- a) Seminaarityö tai oikeustapausanalyysi (15–20 sivua) opettajan osoituksen mukaan; Työn suullinen esitys seminaarissa **tai**
- b) Ryhmätyö (2-3 hlöä), 20–30 sivua; Ryhmätyön suullinen esitys seminaarissa; sekä
- c) Toisen ryhmätyön tai seminaarityön suullinen ja/tai kirjallinen opponointi seminaarissa **ja**
- d) Aktiivinen osallistuminen seminaarokokouksiin

Prof. **Jarno Tepora** pitää harjoitusseminaarin **vakuusoikeudesta** OTM-opiskelijoille, alkukokous 3.9. klo 14-18 P 417 (seminaarin vaatimukset ja tehtävien jako) ja tehtävien purku ma-to 12.10.-15.10. klo 8-12 klo 12-16 P 417. Ilmoittautuminen

WebOodissa (20230) 17.8. klo 16.00 alkaen ja viimeistään 30.8.: otetaan 16 ensimmäiseksi ilmoittautunutta OTM-opiskelijaa.

Prof. **Jarno Tepora** pitää harjoitusseminaarin **esineoikeuden keskeisistä aiheista**, alkukokous maanantaina 1.3. klo 8-12 P 417 (seminaarin vaatimukset ja tehtävien jako) ja tehtävien purku 26.4.-29.4. klo 8-12 P 417. Ilmoittautuminen WebOodissa (20230) 8.2. klo 16.00 alkaen ja viimeistään 21.2.: otetaan 16 ensimmäistä ilmoittautunutta.

Yliopistonlehtori (mvs.) **Esa Hakkola** pitää harjoitusseminaarin esineoikeudesta. Aloitustuennot pe 19.3. klo 8-12 P 417. Seurantakokous ja oikeusinformatiikkaopastus 21.4 klo 8-12 P 417 Kokoontumiset 17.5. – 20.5. klo 8-12 P 417. Ilmoittautuminen WebOodissa (20230) 15.2. klo 16.00 alkaen (viimeistään 15.3.): otetaan 16 ensimmäistä ilmoittautunutta.

Assistentti **Jaakko Mikkilä** pitää harjoitusseminaarin otsikolla **“Osakeyhtiön konkursi ja velkojien suoja”**. Aloitustuennot ma 7.12. klo 14-18 P 417 ja tehtävien jako ke 9.12. klo 16-18. Kokoontumiset 8.3.–12.3. ma-pe klo 8-12, P 417. Ilmoittautuminen WebOodissa (20230) 9.11. klo 16.00 alkaen (viimeistään 15.11.): otetaan 16 ensimmäistä ilmoittautunutta.

Yliopistonlehtori (mvs.) **Esa Hakkola** pitää harjoitusseminaarin otsikolla **“Kiinteistön käyttö ja luovutus”**. Aloitustuennot ke 16.12. klo 8-12 P 417 Seurantakokous ja oikeusinformatiikkaopastus ke 20.01. P 417 klo 8-12. Kokoontumiset 22.2.–25.2. klo 8-12, P 417. Ilmoittautuminen WebOodissa (20230) 9.11. klo 16.00 alkaen (viimeistään 10.12.): otetaan 16 ensimmäistä ilmoittautunutta.

Eurooppaoikeus (20310)

Professori emer. **Erkki J. Hollo** pitää harjoitusseminaarin **europaoympäristö-oikeudesta** syys-lokakuussa 2009. Seminaarissa käsitellään ajankohtaisten aiheiden valossa ympäristöllisen sääntelyn asemaa Euroopan yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivalta-suhteiden, sääntelykeinojen, organisaatioiden ja toimeenpanojärjestelmien kannalta. Tarkastelun kohteena on myös ympäristöpoliittisen ohjauksen asema Euroopan unionin poliittisessa järjestelmässä perussopimusten valossa. Opiskelijoiden tavoitemäärä on 12. Ilmoittautuminen päättyy 10.9.2009 (osoitteen erkki.hollo@helsinki.fi). Kokoontuminen on ke klo 14-16. Järjestäytymistilaisuus on ke 16.9.2009, purkukerrat ma-pe 12.-16.10.2009. Mahdolliset lisätiedot ovat oppiaineen verkkosivuilla.

Professori **Juha Raitio** pitää harjoitusseminaarin **EU:n sisämarkkinaoikeudesta** joulukuussa 2009 ja tammikuussa 2010. Harjoitusseminääri käsittelee toisaalta perinteisiä sisämarkkinaoikeudellisia aiheita lähinnä neljästä perusvapaudesta, mutta myös joi-takin ajankohtaisia teemoja käsitellään, kuten esimerkiksi valtioneutkia koskevaa sääntelyä ja siihen nivelytävää viimeaikaista oikeuskäytäntöä. Osallistujamäärä on rajoitettu, enintään 15 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa 15.10. (klo 16.00) - 30.10.2009. Kurssin tunnistenumero on 20310. Seminaarin avaustilaisuus pidetään ke 10.12.2009 klo 12-14 salissa P 518 ja seminaaritöiden purkutilaisuudet tammikuussa 2010 viikoilla 3 ja 4 seuraavasti: 18.1. klo 8-10, 19.1. klo 8-12, 20.1. klo 12-14, 25.1. klo 8-12 ja 26.1. klo 10-12, kaikki tilaisuudet salissa P 545. Seminaarin aikataulu ja mahdolliset lisätiedot ovat myös oppiaineen verkkosivuilla.

Assistentti **Olli Wikberg** pitää **kilpailuoikeuden** harjoitusseminaarin helmi-maaliskuussa 2010, alkukokous tammikuussa 2010. Harjoitusseminaarissa opiskelijoilla on mahdollisuus tutkia perinteisiä tai ajankohtaisia kilpailuoikeudellisia kysymyksiä eri

näkökulmista. Osallistujamäärä on rajoitettu, enintään 15 opiskelijaa. Seminaarin tarkempi aikataulu, ilmoittautumishojheet (WebOodi) ja lisätietoja em. oppiaineen verkkosivuilla sekä kilpailuoikeuden sivuilla ApuMatissa: HYPERLINK "<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>"\o "<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>" -- <http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=3383-3383-1>. Lisätietoja myös suoraan seminaarin vetäjältä.

Finanssioikeus

Prof. **Esko Linnakangas** pitää finanssioikeuden harjoitusseminaarin, teemana erityisesti **verotusmenettely ja oikeusturva verotuksessa**, kl 2010 ke 3.2. klo 13-16, ti 20.4. klo 13-16, ke 21.4. klo 13-16, ma 17.5. klo 13-16, ti 18.5. klo 13-16, ke 19.5. klo 13-16 ja to 20.5. klo 13-16 P669 ja ke 10.2. klo 13-16 P668. Ilmoittautuminen 3.2.2010 mennessä prof. Esko Linnakankaalle, esko.linnakangas@helsinki.fi.

Prof. **Olli Rynänen** häller övningsseminarium i finansrätt med introduktionstillfälle ht 8.10.2009 kl. 14,30 i P518 liksom också vt 10.3.2010 kl. 14,30 i P518. Seminarium är tvåspråkigt. Seminaari on kaksikielinen.

Hallinto-oikeus

Laajuus. 6 opintopistettä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Opiskelija paneutuu vapaavalintaiseen aiheeseen, josta valmistaa harjoitustyön (n. 15 s.). Työ esitetään seminaarin muille osallistujille. Läsnäolo seminaarissa on pakollista. Seminaariin voi osallistua vain kerran.

Julkisoikeuden yliopistonlehtori **Suvianna Hakalehto-Wainio** pitää **hallinto-oikeuden** harjoitusseminaarin liittyen lasten,

vammaisten ja vanhusten oikeuksiin syksyllä 2009. Aloituskokous 15.9.2009 klo 12-14 salissa P669 ja tehtävien purku ma-pe 19.10. – 23.10. klo 9-12 salissa P669.

Professori **Outi Suviranta** pitää harjoitusseminaarin **eurooppalaisesta hallinto-oikeudesta**. Aloituskokous 8.9.2009 klo 14-17 salissa P 669 ja tehtävien purku 5. - 9.10. klo 14-17 salissa P 669. Ilmoittautuminen WebOodissa (20510) 2.9.2009 mennessä.

Professori **Outi Suviranta** pitää harjoitusseminaarin **hallinto-oikeuden perustuslakikysymyksistä**. Aloituskokous 5.2.2010 klo 14-17 salissa P 669 ja tehtävien purku 3. – 5.3.2010 klo 14-17 salissa P 669. Ilmoittautuminen WebOodissa (20510) 1.2.2010 mennessä.

Professor **Olli Ryynänen** håller övningsseminarium i förvaltningsrätt med introduktionstillfälle ht 8.10.2009 kl. 14,30 i P518 liksom också vt 10.3.2010 kl. 14.30 i P518.

Kansainvälinen oikeus

Harjoitusseminaari koostuu joko
A) Tutkija **Anja Lindroos** pitää kevätluku-kaudella 2010 harjoitusseminaarin (6 op) kansainvälisen oikeuden oppiaineessa ongelmalähtöisen oppimisen menetelmällä. Seminaarin ensimmäinen kerta pidetään ma 15.3. klo 14-17 P669 ja seuraavat ryhmäkokoukset ti 16.3. klo 10-12 P417, ti 23.3. klo 14-17 P669 ja ti 30.3. klo 14-17 P668 sekä palautekerta ti 20.4 klo 15-17 P518. Harjoitusseminaari on suomenkielinen. Seminaarin esseet kirjoitetaan oppimispäiväkirjan muodossa seminaarissa käsiteltävistä tapauksista. Oppimispäiväkirjat tulee palauttaa ti 13.04. mennessä. Oppimiskokonaisuuteen osallistuminen edellyttää ajanjakson 15.3.-30.3. varaamista päätoimiseen opiskeluun seminaarissa. Seminaarin suorittamisen edellytyksenä on jo suoritettu aineopintotentti. Harjoitusseminaarista ei voi kirjoittaa ON-lopputyötä. Ilmoittautuminen 15.2.2010 alkaen sähköpostitse anja.lindroos@helsinki.fi.

Kursseille otetaan enintään 12 osallistujaa. tai

B) yhdestä seuratusta kansainvälisen oikeuden luentosarjasta **sekä** erillisestä kirjallisesta työstä.

Kirjallisen työn aiheesta sovitaan kansainvälisen oikeuden assistentin tai professorin kanssa näiden vastaanottoaikoina. Suoritus merkitään opintorekisteriin 6 opintopisteen / 3 opintoviikon laajuuisena harjoitusseminaarina. Opiskelijoita, **jotka haluavat laatia notaarilopputyön** kriteerit täyttävän kirjallisen työn, **kehotetaan keskustelemaan** asiasta vastaavan **opettajan kanssa etukäteen**.

Kansainvälinen yksityisoikeus ja oikeusvertailu

Laajuus: 6 opintopistettä

Professori **Ulla Liukkunen** pitää harjoitusseminaarin kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun ajankohtaisista kysymyksistä. Johdatus teemaan, tehtävien jako ja tieteellisen kirjoittamisen perusteet sekä muu ohjaus ma 21.9. klo 10-14 P444 ja purkujakso 5.11., 9.11. ja 11.-12.11. klo 10-14 P444. Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä enintään 15 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa (20410)1.9. klo 16.00 alkaen ja viimeistään 18.9.2009 klo 16.00.

Kauppaoikeus

Laajuus: 6 opintopistettä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö: Kauppaoikeudessa järjestetään vuosittain harjoitusseminareja eri aihepiireistä. Harjoitusseminaarisiin osallistumisen edellytyksenä on, että kauppaoikeuden pakollinen aineopintotentti on suoritettu. Jos harjoitusseminaarisiin ilmoittautuneiden kesken joudutaan suorittamaan karsintaa, osallistujat valitaan, ellei muuta ole erikseen ilmoitettu, ilmoittautumisjärjestyksen mukaisesti.

Harjoitusseminaarin aikana opiskelija laatii kirjallisen harjoitustyön, jonka ohjeitus on 15–20 sivua ja joka osoittaa, että kirjoittaja on perehtynyt hyvin aiheeseensa liittyvään koti- ja ulkomaiseen oikeudelliseen lähdeaineistoon. Harjoitusseminaarin aikana voidaan edellyttää muunkinlaisia suorituksia, esimerkiksi opponointia.

Prof. **Seppo Villa** pitää syyslukukaudella 2009 harjoitusseminaarin teemasta: **Osa-
keyhtiön pääomarakenne ja rahoitus**. Alkukokous: Ma 7.9.2009 kello 12-15 P417 (seminaarin vaatimukset ja tehtävien jako) ja tehtävien purku: Ti 20.10. - To 22.10.2009 kello 12-16 P669, Ti 27.10 ja Ke 28.10 2009 kello 12-16 P417. Ilmoittautuminen WebOodissa (20210) alkaa 24.8.2009 klo 8.00. Seminaariin otetaan 16 ensimmäiseksi ilmoittautunutta, jolloin etusija on OTM opiskelijoilla. Seminaari on tarkoitettu erityisesti opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita osallistumaan yhtiöoikeuden projektiin kevätlukukaudella 2010.

Harjoitusseminaarin sisältö on seuraava:

- a) seminaarityö tai oikeustapa-analyysi (15-20 sivua) opettajan osoituksen mukaan. Työ esitetään suullisesti seminaarissa **tai**
- b) ryhmätyö (2-3 henkilöä), 20-30 sivua; Ryhmätyön suullinen esitys seminaarissa **sekä**
- c) toisen seminaarityön tai ryhmätyön suullinen tai kirjallinen opponointi seminaarissa **ja**
- d) aktiivinen osallistuminen seminaarokokouksiin.

Prof. **Seppo Villa** pitää kevätlukukaudella 2010 harjoitusseminaarin teemasta: **Osakeyhtiö- ja arvopaperimarkkinaoikeuden erityiskysymyksiä**. Seminaarissa on tarkoitettu käsitellä osakeyhtiö- ja arvopaperimarkkinaoikeuden erityiskysymyksiä, kuten vahingonkorvausta osakeyhtiössä, sisäpiiri-asioita, ostotarjouksia, vähemmistönsuojaa sekä informaatiovelvoitteita. Alkukokous: Ti 16.2.2010 kello 12-15 P669 (seminaarin

vaatimukset ja tehtävien jako). Tehtävien purku: Ti 16.03. – To, 18.03.2010 kello 12-16 P669 Ma 22.03 ja ti 23.03.2010 kello 12-16 P417. . Ilmoittautuminen WebOodissa (20210) alkaa 1.2.2010 klo 8.00. Seminaariin otetaan 16 ensimmäiseksi ilmoittautunutta opiskelijaa.

Harjoitusseminaarin sisältö on seuraava:

- e) seminaarityö tai oikeustapa-analyysi (15-20 sivua) opettajan osoituksen mukaan. Työ esitetään suullisesti seminaarissa **tai**
- f) ryhmätyö (2-3 henkilöä), 20-30 sivua; Ryhmätyön suullinen esitys seminaarissa **sekä**
- g) toisen seminaarityön tai ryhmätyön suullinen tai kirjallinen opponointi seminaarissa **ja**
- h) aktiivinen osallistuminen seminaarokokouksiin.

Prof. **Niklas Bruun** pitää harjoitusseminaarin aiheesta **“Aktuell immaterialrätt”** 22.2-25.2.2010 klo 14-18 (P444). Alkukokous pidetään 8.1.2010 klo 16-18 (P444). Ilmoittautuminen WebOodin kautta (20204) alkaa 15.12.2009 klo 8.00. Seminaariin voidaan ottaa enintään 16 opiskelijaa ilmoittautumisjärjestyksessä.

Prof. **Rainer Oesch** pitää harjoitusseminaarin aiheesta **“Immateriaalioikeussopimukset”** 18-20.5.2010 klo 12 – 16. Alkukokous pidetään 12.4.2010 klo 14-16, P 444. Ennakkoilmoittautuminen WebOodin kautta (20204) alkaa 1.4.2009 klo 8.00. Seminaarin hyväksyttävä suorittaminen edellyttää täysiaikaista ja aktiivista läsnäoloa. Seminaariin voidaan ottaa enintään 14 opiskelijaa.

Yliopistonlehtori mvs. **Klaus Viitanen** pitää sl. 2009 **kuluttajaoikeuden** harjoitusseminaarin. Tarkoituksena on tarkastella **ajankohtaisia kuluttajaoikeudellisia kysymyksiä** opiskelijoiden laatimien kirjallisten seminaaritöiden pohjalta. Seminaariin tulee ilmoittautua etukäteen WebOodin kautta (21180). Semi-

naariin otetaan enintään 20 opiskelijaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Seminaarin ensimmäinen kokoontuminen on 26.10.2009 klo 12-14 yksityisoikeuden laitoksen seminaarisalissa P 417. Kaikkien osallistujien tulee tällöin olla paikalla. Tällöin jaetaan harjoitusaineiden aiheet ja osanottajille annetaan opastusta muun muassa lähdeaineiston hankkimisesta. Varsinaiset seminaaritulaisuudet pidetään 23-27.11.2009 myös yksityisoikeuden laitoksen seminaarisalissa P 417 seuraavan aikataulun mukaisesti: Ma 23.11.klo 12-16, Ti - Pe 24-27.11.klo 12-18. Seminaaritulaisuuksissa kukin opiskelija esittelee vuorollaan oman seminaarityönsä, minkä jälkeen opponentti ja seminaarin vetäjä esittävät siitä oman arvionsa. Seminaaritöiden vähimmäispituus 15 sivua.

Klaus Viitanen, Acting Senior Lecturer in Commercial Law, holds a **Seminar in Consumer Law**. The aim of the seminar is, on the other hand, to deepen participant's knowledge on consumer law, but on the other hand, also to improve their skills to write short scientific texts on specific legal issues. Special attention in the seminar will be paid on the recent development and trends in the EC consumer law. In the first meeting each participant will choose an own topic in the field of consumer law and during the seminar period (three-four weeks after the first meeting) they will present orally a written paper (minimum 15 text pages).

The seminar is open to all students: ON/OTM- students, foreign exchange students (Sokrates etc.), LL.M.-students and post-graduate students. The number of participants is limited to 16 students, who are chosen on the basis of the date of their registration. However, the foreign students have a quote of 8 students. First meeting: Mon 1.2.2010 12 AM-2 PM P 417. Seminar period: Mon 8.3.2010 12 AM- 4 PM, Tue 9.3.2010 12 AM- 4 PM, Wed 10.3.2010 12 AM- 4 PM, Thu 11.3.2010 12 AM- 4 PM, Fri 12.3.2010 12 AM-4 PM (P417). Prior registration through WebOodi (20868).

Lääkintä- ja bio-oikeus

Laajuus 6 opintopistettä

Dosentti **Riitta Burrell** ja tohtori-koulutettava **Sirpa Soini** pitävät lääkintä- ja bio-oikeuden harjoitusseminaarin lv 2009-10. Osallistumisen edellytyksenä on lääkintä- ja bio-oikeuden valinnaisopintojen suorittaminen tai sl:n 2009 luentosarjan seuraaminen. Ilmoittautuminen WebOodissa (20150) to 1.10. (klo 16.00)–16.10. Enintään 16 osanottajaa hyväksytään, ehdot täyttävät ilmoittautumisjärjestyksessä. Alkukokous ja tehtävien jako 19.10. 16-18 P518 sekä tehtävien käsittely 1.12. 18-20 P518, 2.12. 18-20 P444, 3.12. 18-20 P518 ja 4.12. 18-20 P518 (Burrellin ryhmä) sekä 12., 14., 19. ja 21.1. 8-10 P518 (Soinin ryhmä).

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeus

Prof. **Vesa Majamaa** pitää **ympäristö-oikeuden** harjoitusseminaarin 25.1. klo 16–20 P 518 ja 22.2.–26.2. 16–20 P 417.

Tavoite. Maankäytön suunnitteluun, rakentamiseen ja kuntien maanhankintaan liittyvien kysymysten hahmottaminen ja ratkaiseminen sekä oikeudellisen tekstin tuottaminen.

Laajuus 6 opintopistettä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö. Kirjallisen harjoitustyön laatiminen koti- ja ulkomaisen oikeudellisen lähdeaineiston pohjalta, työn suullinen esittäminen sekä muiden laatimien töiden opponointi.

Ilmoittautuminen WebOodissa (20290) 11.1.2010 klo 16.00–15.1.2010. Seminaariin otetaan 16 ensimmäistä ilmoittautunutta.

Oikeushistoria

Tutkijat **Johanna Kirjalainen** ja **Marianne Vasara-Aaltonen** pitävät harjoitusseminaarin **oikeustieteen historiasta** ja sen kytköksistä aikakautensa oikeudellisiin käytäntöihin eurooppalaisessa kontekstissa. Aiheet voivat vaihdella keskiajasta nyky aikaan ja käsitellä oikeustiedettä eri näkökulmista. Töissä voidaan käsitellä mm. teemoja kuten keskiaikaisia rangaistusteorioita, absolutismin oikeutta, valistusta, naisia ja lapsia oikeuden silmissä eri aikoina, sopimusvapauden rajoituksia sisällissodan myllerrysten jälkeen jne. **Alkutaaminen** ma 7.9.2009 klo 10–12, sali P518. **Seminaaritöiden palautus** pe 25.9. mennessä ja seminaarikerrat ma–to 28.9.–1.10.2009 klo 8–14, P518. Ennakkoilmoittautuminen 1.–31.8.2009 johanna.kirjalainen@helsinki.fi. Seminaariin otetaan 14 ensiksi ilmoittautunutta. Seminaarityö voidaan tehdä myös ON-lopputyöksi

Dosentti **Mia Korpiola** ja assistentti **Iisa Vepsä** pitävät **oikeudenkäyntidraamakurssin** oikeudenkäytöstä varhaisella uudella ajalla kl. **Tapaamisajat** ovat seuraavat: to 11.2.2010 (alkukokous), klo 16–19, sh P518, to 25.2. klo 16–18, sh P518 ja P669 (draaman valmistelua), ma 8.3.2010 klo 16–18, sh P417 ja P444, to 11.3.2010 klo 16–19, sh P417 ja P444 ja ma 15.3.2010 klo 16–18 sh P417 ja P518 (seminaari-istunnot), ti 16.3.2010 klo 16–18 sh P417 ja P444 (draaman valmistelua) ja pe 19.3.2010 klo 14–18, sh 668 (oikeudenkäyntidraama). Arvosteltavat suoritukset ovat kirjallinen työ, oikeudenkäyntidraama, seminaarityöskentely ja vertaisarviointi. Kurssiin kuuluva seminaarityö voidaan myös kirjoittaa **oikeusnotaarilopputyöksi**.

Ensimmäisellä tapaamisella to 11.2.2010 klo 16–19 opiskelijoille jaetaan oikeustapaus, jonka nojalla he saavat jakaa keskenään oikeudenkäyntiroolit. Kirjallisissa töissään opiskelijat selvittävät lähteiden ja kirjallisuus-

den perusteella, miten heidän tulee toimia roolinsa mukaisesti oikeudenkäynnissä, joka järjestetään viimeisellä kokoontumiskerralla, pe 19.3.2010 klo 14–18. Harjoitusseminaari toteutetaan osaksi prosessikirjoittamisen periaatteiden mukaisesti, ja opiskelijat tulevat saamaan palautetta jo keskeneräisestä kirjoituksistaan. Heillä on lisäksi mahdollisuus jättää arvosteltava versio työstään vasta seminaaritapaamisten jälkeen.

Kurssille otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä korkeintaan 20 osallistujaa. Kurssin tarkemmat tavoitteet ja ohjelma löytyvät kurssin kotisivuilta oikeushistorian nettisivujen alta. Ennakkoilmoittautuminen e-lomakkeella (linkki löytyy kurssin kotisivulta) viimeistään 2.2.2010. Kurssi on harjoitusseminaari ja se korvaa valinnaisten opintojen jakson kotimainen oikeushistoria. Lisätietoja antaa Mia Korpiola etunimi.sukunimi[at]helsinki.fi.

Tutkijatohtori **Kaius Tuori** vetää kurssin **oikeusantropologian historiasta** teemalla primitiivisestä oikeudesta normatiiviseen pluralismiin 14.1.–18.3. torstaisin klo 14–16 P 518. Oikeusantropologian klassikkotekstejä lukemalla ja niistä keskustelemalla kurssilla pyritään hahmottamaan kehitystä luonnontila- ja evoluutioteorioista nykyiseen pluralistiseen kulttuurikäsitteeseen. Osallistujat kirjoittavat kurssilla kaksi lyhyttä kirjoitelmaa (3–5 s.) ja pitävät yhden suullisen alustuksen. Kurssille otetaan korkeintaan 12 opiskelijaa. Loppukuulustelun sijaan kurssilla painotetaan aktiivista keskustelua ja osallistumista. Kurssi korvaa valinnan mukaan joko oikeushistorian tai oikeussosiologian harjoitusseminaarisuorituksen (6 op). Ilmoittautumiset sähköpostitse kaius.tuori@helsinki.fi joulukuun loppuun mennessä.

Tutkija **Stiina Löytömäki** pitää kurssin **oikeudesta ja historiapolitiikasta** maanantaisin 18.1.–22.3. klo 14–16 P518, pait si 18.1. P444 ja 1.3. P668. Kurssilla on tarkoitus tarkastella oikeutta historiapolitiikan ja ns. menneisyyden hallinnan välineenä. Historiatieteissä huomio on viime vuosikym-

meninä kiinnittynyt uuden empiirisen tiedon tuottamisen ohella/sijasta historiallisen tiedon käyttöön yhteiskunnissa. Yhä useammin oikeus kytkeytyy historian poliittiseen käyttöön erilaisina korvausvaateina, oikeudenkäynteinä tai lakeina. Kurssilla käsitellään tällaisen historian ja oikeuden poliittisen käytön mekanismeja sekä historiallisen ja oikeudellisen diskurskien yhteen kietoutumisen vaikutuksia ko. diskursseille. Osallistujat kirjoittavat kurssilla **kirjallisen työn**, jonka pohjalta he pitävät **suullisen alustuksen**. Arvostelussa **otetaan** näiden lisäksi **huomi-oon seminaariaktiivisuus**. Kurssille otetaan korkeintaan 12 opiskelijaa. Ilmoittautumiset sähköpostitse stiina.loytomaki@helsinki.fi joulukuun loppuun mennessä.

Dosentti **Pia Letto-Vanamo** pitää harjoitusseminaarin **maailman suurista oikeusjärjestelmistä** keskiviikkoisin 24.2.–28.4.2010 klo 16–18 P668, paitsi 3.3.–17.3. P518. Ennakkoilmoittautuminen WebOodiin (20348) alkaa to 14.1.2010 klo 16.00 ja päättyy 6.2.2010 Seminaariin otetaan 16 ensiksi ilmoittautunutta, ja se on tarkoitettu sekä suomen- että ruotsinkielisille opiskelijoille. Seminaarissa perehdytään eurooppalaisiin ja Euroopan ulkopuolisiin oikeusjärjestelmiin sekä niiden historiaan tekstien, opiskelijoiden omien esitysten sekä vastuopettajien ja mahdollisten vierailevien opettajien opetuksen avulla. Suoritus arvioidaan oppimispäiväkirjan, kurssilla pidettävän esityksen ja tuntiaktiivisuuden perusteella. Kurssi korvaa oikeushistorian valinnaisten aineopintojen kohdan globaali ja vertaileva oikeushistoria sekä harjoitusseminaarisuorituksen.

Professori **Jukka Kekkonen** pitää yhdessä OTL **Johanna Kirjalaisen** kanssa harjoitusseminaarin kesällä 2010 avoimessa yliopistossa. Harjoitusseminari sijoittuu joko kotimaiseen tai Euroopan oikeushistoriaan.

Tutkijalinja, ks. opinto-opas kohta Aineiden väliset valinnaiset opinnot.

Vs. yliopistonlehtori N.N. pitää harjoitusseminaarin oikeushistoriasta kevätlukukaudella 2010. Aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Oikeusinformatiikka

IT –oikeuden harjoitusseminari: Informaatiomarkkinoiden ja tietovirtojen juridiikka

Laajuus. 6 opintopistettä.

Yleistä informaatiomarkkinoista ja tietovirroista. Verkko- ja tietoyhteiskunnalle on ominaista informaation pakkaaminen tuotteiksi ja palveluiksi (informaatiohyödykkeet ja -palvelut), joilla on omat markkinansa, informaatiomarkkinat. Informaatiomarkkinoiden hyödykkeitä ovat muun muassa erilaiset tietopalvelut ja tietovarannot (talous- ja pörssitietopalvelut, uutispalvelut, luottotietopalvelut, tietokannat), tekijänoikeuden alaiset digitaaliset teokset eri muodoissaan, erilaiset sisältöpalvelut ja sisällöntuotanto sekä teosten ja palveluiden välittäminen tietoverkoissa. Informaatiomarkkinoiden tuotteiden ja palveluiden vuosittainen myynti nousee Euroopan unionissa useisiin satoihin miljardeihin euroihin. Informaatiomarkkinat vaativat toimiakseen myös informaatioinfrastruktuurin, jonka keskeisillä osilla ja palveluilla ovat myös omat markkinansa. Informaation ja sen infrastruktuurien markkinat ovat verkko-yhteiskuntakehityksen myötä lainsäätäjän kasvavan kiinnostuksen kohteena. Informaatiomarkkinoille sovelletaan lisäksi perinteisiä uudenlaisissa tilanteissa ja osaksi uusia oikeusperiaatteita. Informaatiomarkkinoiden juridiikassa on siten tarpeen tuntea keskeisten muiden maiden oikeusjärjestelmien pääpiirteet sekä informaatiomarkkinoita koskeva kansainvälisen (talous)oikeuden lähteet sekä yhteisön oikeus. Vastaavalla tavalla julkisen hallinnon informaatioprosessit ovat yhä kansainvälisempiä ja lisääntyvästi

sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäätäjän kiinnostuksen kohteena. Julkinen hallinto on yhä enemmän informaation käsittelyyn ja tietoprosesseihin perustuvaa sähköistä informaatiohallintoa.

Tavoitteet : Harjoitusseminaarissa perehdytään informaatio-, viestintä- ja tietotekniikkaoikeuden tutkimusalaan osana oikeusinformatiikkaa ja tutkimuksen tieteellisiin perusteisiin ja konkreettisiin käytännön sovelluksiin informaatiomarkkinoiden ja informaatioprosessien oikeudellisten ongelmien näkökulmasta. Opintojaksolla perehdytään perusteellisesti informaatiomarkkinoiden ja informaatioprosessien oikeudelliseen sääntelyyn ja oikeuden soveltamisongelmiin pohjoismaiden ja Euroopan yhteisön oikeudessa. Käytännön ongelmien kautta opintojaksolla analysoidaan informaatioteknologian ja oikeuden sekä erityisesti informaatiomarkkinoiden teknologian ja talouden sekä oikeuden välistä vuorovaikutusta käytännön tilanteissa. Samalla perehdytään oikeusinformatiikkaan tieteenalana, oikeudellisen tiedon hallintaan liittyviin kysymyksiin sekä oikeusjärjestyksen oikeudellisten informaatioprosessien näkökulmasta

Käsiteltävät asiakokonaisuudet : 1. oikeusinformatiikan ja informaatio-oikeuden teoreettiset perusteet informaatiomarkkinoita, tietovirtoja ja tiedon käsitteilyä koskevan uuden lainsäädännön ja oikeudellisen osaamisen perustana. 2. informaatio-oikeuden yleiset oikeusperiaatteet ja niiden soveltaminen informaatiomarkkinoilla ja informaatioprosessien järjestämisessä ja oikeudellisessa arvioinnissa. 3. informaatiomarkkinat taloudellisena ilmiönä ja informaatiomarkkinoiden liiketoimintamallit. 4. digitaalisia tuotteita, informaatiopalveluita sekä tietoverkoissa tapahtuvia toimintoja koskevat tekijänoikeuskysymykset sekä muut immateriaalioikeuskysymykset. 5. tietokantojen suoja ja ehdollisen pääsyn palveluiden sääntely. 6. informaatiomarkkinoiden sopimusten ja sopimus-oikeuden erityispiirteet. 7. yksityisyyden, erityisesti henkilötietojen suoja informaatio-

markkinoilla. 8. kilpailuoikeuden yleiset periaatteet ja säännökset ja erityispiirteet informaatiomarkkinoilla. 9.

Viranomaistiedon julkisuus ja hyödynnettävyys sekä maksullisuus. 10. Oikeudellinen tieto informaatio-oikeudellisissa kysymyksissä ja sääntelystä aiheutuvat informaatio-ongelmat ja hallinnollinen taakka

Informaatiomarkkinoiden juridiikan harjoitusseminaarissa käsiteltäviä **erityiskysymyksiä** ovat:

- Informaatiomarkkinoiden laajuus ja taloudelliset toimintaperiaatteet sekä niillä kehittyvät liiketoimintamallit

- Informaation vapaan liikkuvuuden ja tiedon vapauden periaatteiden toteutuminen ja toteuttamiskeinot informaatiomarkkinoilla ja informaatiohallinnossa

- Nykyisten informaatiomarkkinoiden ja digitaalisen toimintaympäristön tekijän- ja immateriaalioikeuskysymykset: WIPO:n vuoden 1996 yleissopimukset ja Euroopan yhteisön tekijänoikeutta tietoyhteiskunnassa koskeva direktiivi 2001/29/EY (tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi) sekä Euroopan yhteisön tietokantadirektiivi 96/9/EY samoin kuin niiden täytäntöönpano EU:n jäsenvaltioiden, erityisesti pohjoismaiden oikeudessa.

Käsiteltäviä erityiskysymyksiä ovat muun muassa (i) tekijänoikeudet ja muut immateriaalioikeudet informaatiotieteiden ja informaation talouden sekä tiedon talouden näkökulmasta, (ii) immateriaalioikeudet digitaalisen aineiston käytön ja hyödyntämisen sekä informaation vapauden ja tiedon vapauden reunaehtojen määrittäjänä, (iii) tekijänoikeudet ja muut immateriaalioikeudet viestintäpoliittisesta näkökulmasta ja suhteet perusoikeuksiin, (iv) immateriaalioikeuksien ja muiden informaatioon liittyvien oikeuksien tehtävät informaatiomarkkinoilla ja informaatiohallinnossa sekä tiedon talouden toimintalogiikka, (v) informaatio- ja viestintäinfrastruktuurin muutoksen vaikutukset eri oikeudenalojen ja erityisesti immateriaalioikeuksien ja informaatio-oikeuden yleisiin oppeihin; oikeuksien

sammuminen, tekniset suojakeinot ja elektroniset oikeuksien hallintajärjestelmät, (vi) tietokoneohjelmistojen suoja ja eri lisenssimuodot sekä erityisesti open source –ajattelu, (vii) tietokanta immateriaalisen suojan kohteena ja suojan ulottuvuus, (viii) taloudellisten ja moraalisten oikeuksien jakautuminen ja sen kehitysnäkökulmat sekä (ix) tietoturvallisuuden toteuttaminen tekijänoikeusjärjestelmässä.

- Informaatiomarkkinat ja tekijänoikeus maailman kauppajärjestön WTO:n sopimusten ja sääntelyn kohteena, erityisesti TRIPS-sopimus;

- Euroopan yhteisön henkilötietodirektiivi 95/46EY ja henkilötietolainsäädäntö sekä henkilötietojen luovuttaminen kaupallisiin tarkoituksiin ja kaupankäynti henkilötiedoilla (suoramarkkinointitiedot, henkilöprofiilit, luottotiedot);

- Paikkatietoja koskevat EY –oikeudelliset säännökset ja paikkatietojen käytön yhteydet henkilötietojen suojaan

- Kilpailuoikeudellisen yleislainsäädännön sekä sen yleisten periaatteiden soveltamisessa informaatiomarkkinoille ilmenevät ongelmat kohdat sekä kilpailua informaatiomarkkinoilla koskevat erityiset säännökset;

- Julkisuusperiaatteen nykyiset ulottuvuudet ja julkisuusperiaate viranomaisten tietovarantojen hyödyntämisen perustana. Viranomaistiedon maksullisuutta ja kaupallista hyödyntämistä koskevat oikeusperiaatteet, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/98/EY julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä

Suoritustapa: Harjoitusseminaari, jossa avausluennot (4 t), ohjattu perehtyminen kirjallisuuteen ja keskeisiin säädöksiin ja käytäntöihin seminaariin aihealueelta, aktiivinen osallistuminen seminaariin (10 t seminaari-istuntoja) ja kirjallisen, ON –lopputyön vaatimukset täyttävän seminaarityön laadinta. Kirjallisen seminaarityön laajuus on 15 – 20 sivua.

Opetus. Dosentti **Tuomas Pöysti** johtaa harjoitusseminaaria. Seminaarin vieraillevana asiantuntijana ovat **tekijänoikeusneuvos,**

OTT Viveca Still ja **tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio.** Seminaarin avausluennot pidetään ma 8.2. P518 ja ti 9.2. P518 klo 16-18. Seminaari kokoontuu to 4.3. P518, ma 8.3. P518, ti 9.3. P667, ke 10.3. P667 ja to 11.3. P518 klo 16-18. Harjoitustyöt on jätettävä seminaarin istuntoa varten seminaarin johtajalle ja muille osallistujille kaksi päivää ennen sovittua esitysaikaa.

Informaatiomarkkinoiden juridiikka -harjoitusseminaarin yhteydessä perehdyttävä **kirjallisuus.**

Saarenpää, A., Oikeusinformatiikka, teoksessa 1. Oikeusjärjestys osa I, Lapin yliopiston oikeustieteellisiä julkaisuja, sarja C 52 (6. täydennetty p. Jyväskylä 2009): (n. 100 s.)

Paratiisi vai panoptikon? –näkökulmia ubiikkiyhteiskuntaan, toim. P. Karhula. Eduskunnan kirjaston tutkimuksia ja selvityksiä No 10, Eduskunta 2008.

Pöysti, T., Verkko-yhteiskunnan viestintäinfrastruktuurin metaoikeudet, teoksessa **Kulla H.** ym.: Viestintäoikeus, WSOY Lakitieto (2002), s. 35-81 (46 s.).

IT Law. Ed. by Peter Wahlgren, Scandinavian Studies in Law, volume 47 (2004). Teoksesta luetaan artikkelit:

- Jon Bing: Internationalisation and Constant Change, s. 12-30 (18 s.).

- Peter Seipel: IT Law in the Framework of Legal Informatics, s. 32-47 (15 s.)

- Peter Blume: Data Protection in the Private Sector, s. 298-318 (20 s.).

- Sören Öman, Implementing Data Protection in Law, s. 390-403 (13 s.)

- Tuomas Pöysti: ICT and Legal Principles: Sources and Paradigm of Information Law, s. 560-600 (40 s.).

Cecilia Magnusson Sjöberg (ed.): **Legal Management of Information Systems – incorporating law in e-solutions,** Studentlitteratur (2005). Teoksesta luetaan seuraava artikkeli:

- **Cecilia Magnusson Sjöberg:** Trusted Legal Infrastructures?, 497-517 (20 s.).

Pöysti, T., Scandinavian Idea of Informational Fairness in Law – Encounters of Scandinavian and European Freedom of Information and Copyright Law?, *Social Private Law*, ed. by Peter Wahlgren, Scandinavian Studies in Law, Vol. 50., p. 221 – 248. (27 s.)

Still V., DRM och upphovsrättens obalans. IPR University Centerin julkaisuja 2, IPR University Center, Helsinki (2007), (351 s.). saatavissa myös sähköisesti Helsingin yliopiston elektronisten väitöskirjojen sarjasta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-3960-7>

Lisäksi seminaarityön aihevalinnasta ja näkökulmasta riippuen suositellaan tutustuttavaksi pääpiirteittäin yhteen seuraavista teoksista:

Bruun N. (ed), *Intellectual property beyond rights*, WSOY, Helsinki 2005. (364 s.)

Jansen A. - Wiese Schartum D. (red.), *Informasjonssikkerhet. Retslige krav till sikker bruk av IKT*. Fagbokforlaget, Bergen 2005. (352 s.)

Korhonen, R., *Perusrekisterit ja tietosuojat*. Edita, Helsinki 2003. (344 sivua).

von **Lewinski, S.**, *International copyright law and policy*. Oxford University Press, Oxford 2008. (618 s.)

Wiese Schartum D. - Bygrave L., *Personvern in informasjonssamfundet. En innføring i vern av personopplysninger*, Fagbokforlaget, Bergen 2004. (286 s.)

Råman J.: *Regulating Secure Software Development, Analysing the Potential Regulatory Solutions for the Lack of Security in Software*, Acta Universitatis Laponiensis 102, Lapin yliopisto (2006), pääpiirteittäin. (538 s.). saatavilla verkossa osoitteessa <http://www.ulapland.fi/?deptid=21804>

Voutilainen T., *Hyvä sähköinen hallinto*, Edita, Helsinki 2006. (316 sivua)

Välämäki M., *Oikeudet tietokoneohjelmistoihin*. Talentum 2009 (282 s.).

Ilmoittautuminen. Informaatiomarkkinoiden juridiikka -harjoitusseminariin tulee ilmoittautua oikeusinformatiikan vastuopettajalle dosentti Tuomas Pöystille (mieluiten sähköpostilla tuomas.poysti@helsinki.fi) alkaen to 21.1.2010 klo 9.00 ja viimeis-

tään pe 29.1.2010. Ilmoittautumiseen on liitettävä yhteystiedot ja siihen toivotaan liitettäväksi alustava ehdotus seminaarityön aihepiiristä.

IT –oikeuden harjoitusseminariin voidaan ottaa enintään 16 opiskelijaa kerrallaan. Mikäli seminaariin on enemmän ilmoittautuneita kuin kurssille voidaan ottaa, asetetaan etusijalle 2. ja 3. vuoden suunnitellusti opinnoissaan edistyneet opiskelijat. Muuten mahdollinen valinta tehdään ilmoittautumisjärjestyksessä.

Oikeusosiologia

Oikeusantropologia

Dosentti **Kaius Tuori** vetää kurssin oikeusantropologian historiasta teemalla **primitiivisestä oikeudesta normatiiviseen pluralismiin** 14.1.-18.3. torstaisin klo 14-16 P518. Oikeusantropologian klassikotekstejä lukemalla ja niistä keskustelemalla kurssilla pyritään hahmottamaan kehitystä luonnontila- ja evoluutioteorioista nykyiseen pluralistiseen kulttuurikäsitukseen. Osallistujat kirjoittavat kurssilla kaksi lyhyttä kirjoitelmaa (3-5 s.) ja pitävät yhden suullisen alustuksen. Kurssille otetaan korkeintaan 12 opiskelijaa. Loppukuulustelun sijaan kurssilla painotetaan aktiivista keskustelua ja osallistumista. Kurssi korvaa valinnan mukaan joko oikeushistorian tai oikeusosiologian harjoitusseminariisuorituksen (6 op). Ilmoittautumiset sähköpostitse kaius.tuori@helsinki.fi joulukuun loppuun mennessä.

Oikeustaloustiede (20370)

Tavoite ja sisältö. Seminaarissa kukin laatii itsenäisesti kirjallisen työn ja pitää siitä esitelmän, jossa talousteoreettista argumentointia käytetään joko laintulkinnan apuvälineenä tai lainsäädäntövaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuuden ja vaikutusten analysoinnissa. Aiheiden valinnassa opiskelija voi toteuttaa omia toiveitaan ja saa myös apua opettajilta.

Laajuus. 6 opintopistettä.

Opetus kevätlukukausi. Prof. **Matti Heimosen** pitämä harjoitusseminaari koontuu tehtävänjakoa ja ohjeistusta varten ma 11.01.09. klo. 16-18 P518. Seminaaripäivät ovat tiistaisin 16.02. – 30.03. P518 klo. 14-18

Seminaariin otetaan enintään 14 osanottajaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen tapahtuu WebOodissa samaan tapaan kuin tentteihin ilmoitauduttaessa. Ilmoittautuminen on mahdollista heti syyslukukauden alussa. Jos ilmoittautujia on enemmän, voidaan tarvittaessa järjestää kaksi seminaariryhmää. Mukaan pääsystä ilmoitetaan sähköpostilla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Oikeusteoria

Dosentti **Juha-Pekka Rentto** vetää **Valtio ja laki viisasten ja viisastelijain silmin -lukupiiriä**, joka kestää koko lukuvuoden 2009–2010.

Lukupiirissä luetaan länsimaisen filosofian klassikkoteoksia ja laaditaan alustuksia niiden pohjalta. Tarkoituksena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään oman aikamme valtio- ja oikeusteoreettista ajattelua tarkastelemalla, miten valtio ja oikeus sekä niiden välinen suhde on eri aikoina mielletty erityyppisissä filosofisissa teorioissa. Lukuvuoden 2009–2010 aikana liikutaan 1800-luvun vaiheilla ja käsitellään aiheita Hegelistä Marxiin, James Millistä Herbert Spenceriin ja romantiikasta sosiologisen yhteiskunta-teorian syntyyn. Kokouksia on noin kerran kuussa, ja niistä sovitaan ensimmäisen tapaamisen yhteydessä. Ensimmäinen tapaaminen on ke 23.9. klo 16–20 tiedekunta-huoneessa P 545. Seminaariin voi liittyä myös kevätlukukauden alusta. Hyväksytyt suoritus edellyttää aktiivista osallistumista vähintään 20 tunnin ajan yhden lukukauden tai koko lukuvuoden aikana sekä kirjallisen työn laatimista.

Vastaava opettaja. Dosentti **Juha-Pekka Rentto**.

Laajuus. 6 opintopistettä, mikä edellyttää aktiivista osallistumista lukupiiriin koko lukuvuoden ajan sekä kirjallisen työn tekemistä.

Yliopistotutkija **Toomas Kotkas** pitää keväällä 2010 seminaarin **oikeusperiaatteista**. Seminaarissa opiskelijat voivat kirjoittaa seminaarityönsä esimerkiksi tietyn oikeudenalan yksittäisestä oikeusperiaatteesta, vertailla eri oikeusperiaatteita keskenään tai tarkastella oikeusperiaatteita teoreettisella tasolla. Alkukokous on to 4.3. klo 10–12 P518. Seminaaripäivät ovat ma 29.3. ja ke 31.3. klo 10–16 P518. Ennakoilmoittautuminen viimeistään pe 19.2. osoitteeseen: toomas.kotkas(at)helsinki.fi.

Vastaava opettaja. Yliopistotutkija **Toomas Kotkas**.

Laajuus. 6 opintopistettä.

Perhe- ja jäämistöoikeus (20250)

Perhe- ja jäämistöoikeuden valinnaisissa opinnoissa järjestetään lukuvuonna 2009-2010 neljä harjoitusseminaaria. Ennen seminaariin osallistumista suositellaan vähintään yhden valinnaisten opintojen opintojakson suorittamista. **Harjoitusseminaariin ilmoitaudutaan WebOodissa, ellei seminaarin kohdalla toisin mainita.** Ilmoittautuminen on sitova. Osanottajamäärä on rajoitettu ja valinta tapahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä.

Laajuus 6 opintopistettä.

Yliopistonlehtori **Tapani Lohi** pitää perhe- ja jäämistöoikeuden harjoitusseminaarin 15.2. – 19.2. ma-to 12-16 ja pe (19.2.) 8-12 salissa P 417. Tehtävien jako ja ohjausluennot ke 20.1. 12-14 ja ma 25.1. 12-14 samassa paikassa. Ilmoittautumisia otetaan

vastaan 10.12. klo. 16.00 lukien ja ilmoittautumisaika päättyy 7.1. Seminaariin otetaan enintään 15 osallistujaa.

Assistentti **Pekka Tuunainen** pitää perhe- ja jäämistöoikeuden harjoitusseminaarin 22.2. " 26.2. ma-pe 12-16 salissa P 417. Tehtävien jako ja töiden ohjaus ti 26.1. klo. 13-16 samassa paikassa. Ilmoittautumisia otetaan vastaan 17.12. klo. 16.00 lukien ja ilmoittautumisaika päättyy 12.1. Seminaariin otetaan enintään 15 osallistujaa.

Prof. **Urpo Kangas** pitää perhe- ja jäämistöoikeuden harjoitusseminaarin 1.3. – 12.3. ma-pe 10-12 salissa P IV. Tehtävien jako ja ohjaus ke 3.2 14-16, P 447. Ilmoittautumisia otetaan vastaan 14.1. klo. 16.00 lukien ja ilmoittautumisaika päättyy 28.1. Seminaariin otetaan enintään 18 osallistujaa.

OTT, tutkija **Laura Kalliomaa-Puha** ja OTT, edunvalvonta-asiamies **Anna Mäki-Petäjä-Leinonen** pitävät perhe- ja jäämistöoikeuden harjoitusseminaarin 8.3. – 12.3. ma-pe, klo. 12-16 salissa P 444. Johdantoluennot ja tehtävien jako ke 27.1. ja to 28.1. klo. 14-16 salissa P 417.

Seminaarissa tarkastellaan oikeusturvan toteutumista elämänkaaren eri vaiheissa, lapsuudesta vanhuuteen. Seminaarin painopiste on kansalaisten mahdollisuuksissa itse vaikuttaa oikeuksiensa toteutumiseen esimerkiksi hoitotahdon, hoivasopimusten, edunvalvonnan ja edunvalvontavaltuutuksen avulla. **Ilmoittautumiset sähköpostitse: laura.kalliomaa-puha@kela.fi** viimeistään 20.1.2010. Ilmoittautumisia otetaan vastaan 7.12.2009 lukien. Seminaariin otetaan enintään 14 osallistujaa.

Prosessioikeus

Laajuus: 6 opintopistettä

Prof. **Dan Frände** håller ett övningsseminarium vt 2010 över temata "Hovrättsprocessen". Inledningsmötet hålles tis 4.5. kl 10-12, P518.. Envar skriver ett arbete (ca 15 s.), vilket inlämnas på förhand och presenteras muntligen.

Yliopistonlehtori **Risto Koulu** pitää sl. 2009 harjoitusseminaarin teemasta "Vaihtoehtoinen riidanratkaisu ja oikeudellinen konfliktinhallinta". Ennakkoilmoittautuminen alkaa 1.10.2009. Aloitustapaaminen ti 6.10.2009 klo 10-12, P444. Johdatusluennot ke 7.10. ja ti 13.10 klo 10-12, P 444. Seminaarijakso ajoittuu viikoille 50 ja 51; tarkka ajankohta sovitaan aloitustapaamisessa. Ilmoittautuminen puhelimitse (191 22099) tai sähköpostitse (risto.koulu@helsinki.fi).

Ma. yliopistonlehtori **Heidi Lindfors** pitää sl. 2009 harjoitusseminaarin kansallisesta ja rajat ylittävstä ulosotto-oikeudesta. Johdantoluento ja tehtävien jako 29.9. ja 30.9. klo 14-16 P 518 . Seminaaritöiden käsittely 16.11.-19.11. sekä 24.11. klo 10-14 P 518. Seminaariin otetaan enintään 15 osallistujaa. Ilmoittautuminen sähköpostitse (heidi.lindfors@helsinki.fi) 1.9. alkaen

Rikosoikeus (20430)

Harjoitusseminareihin ilmoittaudutaan etukäteen, ja niihin osallistujien määrä on yleensä rajoitettu 15 opiskelijaan. Harjoitusseminariin sisältyy johdantoluentoja, tehtävien jako, seminaarityön laatiminen, seminaarikokouksia sekä seminaarista mahdollisesti ilmoitettuja erityisvaatimuksia.

Laajuus: 6 opintopistettä.

Prof. **Dan Frände** hållet ett övningsseminarium ht över temata

“**Straffrättens allmänna läror**”. Inledningsmötet hålles tisdagen 1.12. klo 10-12 P 518. Envar skriver ett arbete (ca 15 s.), vilket inlämnas på förhand och presenteras muntligen.

Prof. **Raimo Lahti** pitää sl rikosoikeuden harjoitusseminaarin. Harjoitusseminaarin aloituskokous on 15.9. 12-15 sekä loppu-
töiden käsittely 26.10. 12-16, 27.10. 11-15, 28.10. 12-16 ja 29.10. 12-16 P518. Enintään 15 osanottajaa. Osanottajat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen WebOodissa (20430) to 28.8. (klo 16.00)–13.9.

Prof. (mvs) **Sakari Melander** pitää harjoitusseminaarin rikosoikeudesta kl:n alkupuolella seuraavasti: Harjoitusseminaarin aloituskokous on 18.1. 10-12, aiheiden jako 21.2. 10-12 sekä loppu-
töiden käsittely 22.-25.2. 8-12 P518. Enintään 15 osanottajaa. Osanottajat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen WebOodissa (20430) to 7.1. (klo 16.00)–12.1.

Toisesta kl 2010 järjestettävästä rikosoikeuden harjoitusseminaarista ilmoitetaan myöhemmin erikseen.

Työoikeus

Laajuus 6 opintopistettä

Prof. **Kari-Pekka Tiitinen** pitää kaksi työoikeuden harjoitusseminaarina kevätlukukaudella seuraavasti. Ensimmäisen harjoitusseminaarin aloituskokous (**huom! alkukokous jo syyslukukauden puolella!**) 8.12. klo 10-12 P417. Seminaarijakso 11., 12. ja 13.1.2010 klo 14.15-20.00; . P 417. Toisen harjoitusseminaarin aloituskokous 11.1 klo 10.15-12 P417. Seminaarijakso 3.5 klo 14.15-20.00 P417 sekä 5 ja 6.5, klo 14.15—20.00 P417. Kumpaankin harjoitusseminaarini otetaan 15 opiskelijaa. Ensimmäiseen seminaariin ilmoitaudutaan

sähköpostilla suoraan prof Tiitiselä 24.11 alkaen. Ilmoittautumisaika päättyy 1.12. Ilmoittautuminen sähköpostitse toiseen seminaariin alkaa 29.12 ja päättyy 5.1.

Tutkija **Ilari Kallio** pitää työoikeuden harjoitusseminaarini otsikolla “Vanhan, sairaan ja työkyvyttömän ansiot”. Seminaarissa perehdytään mm. ansiosidonnaiseen eläketurvaan, sairausajan toimeentuloon ja työtapaturmien korvaamiseen liittyviin kysymyksiin. Tarkasteltavana ovat sekä etuuksien saajat että niiden rahoittajat, joten huomio voi kiinnittyä esimerkiksi etuuksien saamisedellytyksiin, enimmäismääriin, kustannusten korvaamiseen ja etuusjärjestelmien toimintaan yleensä. Seminaarin aloituskokous pidetään Porthanian salissa P444 ma 25.1. klo 15-18 ja kokoontumiset salissa P444 ma-pe 1.3.-5.3. klo 15-18. Harjoitusseminaarini otetaan korkeintaan 15 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa (20270) alkaa ma 11.1. klo 16:00 ja päättyy pe 15.1. klo 23:59.

Assistentti **Marjo Ylhäinen** pitää harjoitusseminaarini otsikolla “**Työntekijä ja globalisaatio**”. Globaalilla työllä voidaan tarkoittaa esimerkiksi globaaliin (sähköiseen) verkottumiseen liittyvää työnteon ajankohtien ja aikarajojen liudentumista ja moninaistumista, tuotannon, palveluiden tai työtehtävien siirtämistä kansallisvaltion ulkopuolelle, maahanmuuttajien työntekoon liittyviä kysymyksiä sekä siirtotyöläisyyttä. Ilmiönä globalisaatio liittyy sekä työn että työntekijöiden liikkuvuuteen. Seminaari-
kirjoituksissa on tarkoitus pohtia aihepiiriin liittyviä kysymyksiä työntekijän näkökulmasta, esimerkiksi työmarkkinoille pääsyä, työn menettämistä tai työnteon ehtojen määräytymistä. Teemaa voi lähestyä joko oikeussosiologisesta tai juridisesta lähtökohdasta. Seminaarin alkukokous pidetään 22.3.2010 klo 12-14 salissa P444. Kokoontumiset ovat 10. ja 11.5. klo 10-16 sekä 12.5.2010 klo 10-13 salissa P444. Seminaariin otetaan enintään 15 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa (20270) alkaa ma 8.3 klo 16:00 ja päättyy pe 12.3. klo

23:59. Opintojakso kuuluu teemasta "Globalisaatio yksilön näkökulmasta" järjestettävään opetukseen. Muissa oppiaineissa järjestettävästä opetuksesta ks. www.helsinki.fi/rpol/oikeussosiologia.

Urheiluoikeus (21980)

Professori **Heikki Halila** pitää harjoitusseminaarin urheiluoikeudesta. Alkukokous 2.3.klo 9-12 ja purkujakso 6.4. - 8.4. ja 14.4. - 15.4. klo 8-12 P 444. Ilmoittautuminen WebOodissa 22.2. - 24.2. Seminaariin otetaan enintään 16 opiskelijaa.

Valtiosääntöoikeus

Laajuus 6 opintopistettä.

Prof. **Olli Ryyänen** håller övningsseminarium i statsförfattningsrätt med introduktionstillfälle ht 8.10.2009 kl. 14.30 i P518 liksom också vt 10.3.2010 kl. 14.30 i P518. Seminarium är tvåspråkigt. Seminaari on kaksikielinen.

Keväällä 2010 pidetään harjoitusseminääri valtiosääntöoikeudesta. Seminaarin aihe ja aikataulu ilmoitetaan myöhemmin.

Velvoiteoikeus

Harjoitusseminareihin osallistumisen edellytyksenä on Sopimusoikeuden (200200) ja Yleisen velvoiteoikeuden (200201) pakollisen aineopintotentin suorittaminen. Lkv 2004–2005 tai sitä aiempina lukukausina suoritettu Velvoiteoikeuden tai sitä edeltäneen Siviilioikeuden pakollisen aineopintotentin (20011) suorittaminen oikeuttaa ilman eri mainintaa osallistumaan kaikkiin seminaareihin.

Seminaarikirjoitusten vähimmäispituus on tyypillisesti 15-20 sivua. Seminaareissa on

kaikkia kertoja koskeva läsnäolopakko. Tarkemmat ohjeet annetaan seminaareissa. Seminaarikirjoituksissa ja niitä koskevassa keskustelussa pyritään painottamaan tieteellisen kysymyksenasettelun, tutkimustehtävän suorittamisen ja johtopäätösten muodostaman kokonaisuuden tiiviyyttä, selkeyttä ja oikeustieteellistä laatua. Opiskelijoiden edellytetään perehtyvän *ennen seminaarityön kirjoittamista* omatoimisesti oikeustieteellisen opinnäytetyön laatimista koskeviin dosentti **Frey Nyberghin** laatimiin ajanmukaistettuihin ohjeisiin (velvoiteoikeuden oppimateriaalien verkkokansiossa) sekä dosentti Pekka Timosen teokseen Johdatus lainopin metodiin ja lainopilliseen kirjoittamiseen (<http://www.helsinki.fi/oik/tdk/tutkopas.html/pdf/teksti.pdf>). Näiden oppaiden avulla on perehdyttävä ennen kaikkea tutkimusraportin laatimiseen liittyviin muutoseikkoihin, kuten erilaisten luetteloiden laatimiseen ja lähdeviittausten merkitsemistapoihin.

Sopimusoikeus

Kevätlukukauden harjoitusseminaarit:

Professori **Mika Hemmo** pitää harjoitusseminaarin sopimusoikeudesta. Aloituskokous 12.4 14-18 (P668), seminaaritulaisuudet 17.5-20.5 14-18 (P668). Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä enintään 16 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa (21148) alkaa 25.3 klo 16 ja loppuu 3.4.

Dos. **Johan Bärlund** pitää sopimusoikeuden harjoitusseminaarin (21148). Seminaariin otetaan 16 opiskelijaa ilmoittautumisjärjestyksessä 17.12. klo 16.00 alkaen WebOodissa. Alkukokous, jolloin tehtävät jaetaan, pidetään to 14.1. klo 12-16, P417. Seminaarityön dispositiosta annetaan palautetta ennen työn valmistumista. Varsinainen seminaari pidetään ti-pe 2.-5.3. klo 10-14, P417. Lopulliset seminaarityöt palautetaan 14.3. Seminaari on kaksikielinen ja tarkoitettu toisen vuoden opiskelijoille eli ensimmäisen harjoitusseminaarityönsä kirjoittajille. Övningsseminariet är tvåspråkigt.

Professori (mvs.) **Janne Kaisto** pitää sopimus oikeuden harjoitusseminaarin, jossa opiskelijat tekevät työnsä valikoiduista oikeustapauksista. Aloituskokous pe 26.3. klo 10–14 P668, seminaaritulaisuudet ti-to 27.4.–29.4. klo 10–12 P668 ja ti-pe 4.5.–7.5. klo 12–14 P668. Ilmoittautuminen WebOodissa (21148) aikaisintaan to 4.3. Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä enintään 14 opiskelijaa.

OTL **Esa Kolehmainen** pitää harjoitusseminaarin **teoreettisesta sopimus-oikeudesta** (21148) kl. Alkukokous to 15.4.2010 P417 klo 18–20. Seminaarokokoukset ma-ti 10.–11.5. ja ma 17.5. klo 16–20 sekä ma-to 18.–20.5. klo 18–20 samassa paikassa. Ilmoittautuminen WebOodissa alkaa to 8.4. klo 16.00 ja päättyy pe 9.4. klo 16.00. Osanottajat, enintään 16, valitaan ilmoittautuneiden kesken järjestetyn arvannon perusteella.

Yleinen velvoiteoikeus

Syyslukukauden harjoitusseminaarit:

Professori **Jaana Norio-Timonen** pitää harjoitusseminaarin **vakuutus-oikeudesta**. Aiheiden jako ja johdantoluento ma 28.9.2009 klo 16–20, P417, välitapaaminen to 22.10. klo 16–18, P417, sekä purkujakso 12.–20.11. klo 16–18, P417, paitsi ti 17.11. klo 16–20. Ilmoittautuminen WebOodissa (21126) alkaa to 3.9.2009 klo 16.00 ja päättyy 17.9. Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä enintään 15 opiskelijaa.

Professori **Lena Sisula-Tulokas** pitää harjoitusseminaarin aiheesta **Kansainvälisytyvä velvoiteoikeus / Obligationsrätten internationalisering?** Seminarier är tvåspråkigt men föreläsningarna går i huvudsak på finska. Seminaari alkaa luentojaksolla lokakuussa 19. (P417), 20. (P518), 21. (P518) ja 22. (P518) klo 14 – 16 ja jatkuu seminaaritöiden läpikäynnillä joulukuussa 1. ja 2. klo. 13 – 16, 3. ja 4. klo. 14 – 17 (kaikki P518), 8. (P417) 10. (P518) 11. (P518) klo. 14 – 17. Seminaari rakentuu

interaktiiviselle osallistumiselle. Se on tarkoitettu **ensisijaisesti neljännen vuoden** opiskelijoille. Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä enintään 14 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa (21149) alkaa 7.10.2009 klo 16.00 ja päättyy 11.10.2009

Kevätlukukauden harjoitusseminaarit:

Professori **Jaana Norio-Timonen** pitää **ensimmäistä harjoitusseminariaan** suorittaville tarkoitetun harjoitusseminaarin **vahingonkorvausoikeudesta**. Aiheiden jako ja johdantoluento ma 1.3.2010 klo 16–20, P518, välitapaaminen to 25.3. klo 16–18, P417, sekä purkujakso 26.4.–4.5. seuraavasti: ma 26.4. klo 16–18, P417 sekä ti 27.4. klo 16–20, ke 28.4. klo 16–18, to 29.4. klo 16–20, ma 3.5. ja ti 4.5. klo 16–18, P518. Ilmoittautuminen WebOodissa (21149) alkaa to 4.2.2010 klo 16.00 ja päättyy to 18.2. Seminaariin otetaan enintään 15 ensimmäistä harjoitusseminariaan suorittavaa opiskelijaa, jotka valitaan suoritettujen opintopisteiden määrän mukaisessa järjestyksessä.

OTL, VT, VTM **Michael Saarikoski** pitää tutkielman laatimiseen valmentavan harjoitusseminaarin **vakuutus-oikeudesta** kl 2010 (21126). Seminaari on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijoille, joilla on jo aiempaa kokemusta harjoitusseminari-työskentelystä ja jotka suunnittelevat hakeutuvansa yksityisoikeuden laitoksen järjestämiin syventävien opintojen projekteihin. Seminaari alkaa kahdella luennolla, joista ensimmäisen (to 12.11.2009 klo 17–19 P444) aiheena ovat kurinalainen lainopillinen argumentaatio ylipäänsä sekä tutkielman rakenne- ja muotostandardit. Lisäksi kosketellaan tutkimushankkeen läpiviemiseen liittyviä motivaatiotekijöitä. Toisen luennon (pe 13.11.2009 klo 17–19 P444) aiheena ovat lainopillisen tutkimuksen lähdeaineisto ja viittaustekniikka sekä erityisesti vakuutus- ja vahingonkorvausoikeudelliset pohjoismaiset tietolähteet. Toisen luennon yhteydessä jaetaan myös aiheet sekä alustus- ja opponointivuorot. Seminaarikirjoitusten määräpäivä on 31.12.2009. Purkujakso

(5x3h) on seuraavina päivinä: pe 15.1.2010 klo 17-20 P444; ti 19.11. klo 17-20 P417; ke 20.1. klo 17-20 P444; to 21.1. klo 17-20 P444; sekä pe 22.1. klo 17-20 P444. Seminaariin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä enintään 15 opiskelijaa. Ilmoittautuminen WebOodissa alkaa 1.11.2009 klo 16.00 ja päättyy 11.11.2009.

Viestintäoikeus

Laajuus: 6 opintopistettä

OTT, VT **Päivi Tiilikka** pitää harjoitusseminaarin viestintäoikeudesta. Seminaarissa käsitellään joukkoviestinnän oikeudellista sääntelyä ja itsesääntelyä sekä viestintäoikeudellisia vastuukysymyksiä niin vahingonkorvausvastuun kuin rikosvastuunkin kannalta. Seminaarissa on mahdollisuus tehdä myös joukkoviestimissä tapahtuvaan markkinointiin, kuvaohjelmien sääntelyyn taikka viestintäoikeuden kilpailu- tai tekijänoikeudellisiin kysymyksiin liittyvä seminaarityö.

Seminaariin kuuluu alkuluento, kirjallisen harjoitustyön (15–20 s.) laatiminen, oman työn esittely ja yhden seminaarityön

opponointi sekä aktiivinen osallistuminen muiden seminaaritöiden purkuun. Seminaariin osallistuminen edellyttää Yleisen velvoiteoikeuden pakollisen aineopintotentin (200201) sekä Rikosoikeuden pakollisten aineopintojen (20024) suorittamista. Myös Valtiosääntöoikeuden tentin (20026) suorittaminen on toivottavaa, joskaan se ei ole seminaariin osallistumisen ehdoton edellytys. Seminaariin otetaan 12 henkilöä. Etusija on pisimmälle opinnoissaan ehtineillä. Seuraavana ratkaisuperusteena on ilmoittautumisjärjestys.

Alkuluento ja seminaari aiheiden valitseminen tapahtuu Porthanian salissa 617 tiistaina 27.10.2009 klo. 10–12. Seminaaritöiden purkuistunnot pidetään seuraavasti:

KE	2.12.2009	09:00-12:00
P344		
PE	4.12.2009	09:00-12:00
P617		
TI	8.12.2009	09:00-12:00
P617		
KE	9.12.2009	09:00-12:00
P728		

Ilmoittautuminen seminaariin alkaa tiistaina 1.9.2009 klo. 9.00 ja tapahtuu WebOodin (22024) kautta. Viimeinen ilmoittautumispäivä on 8.9.2009.

